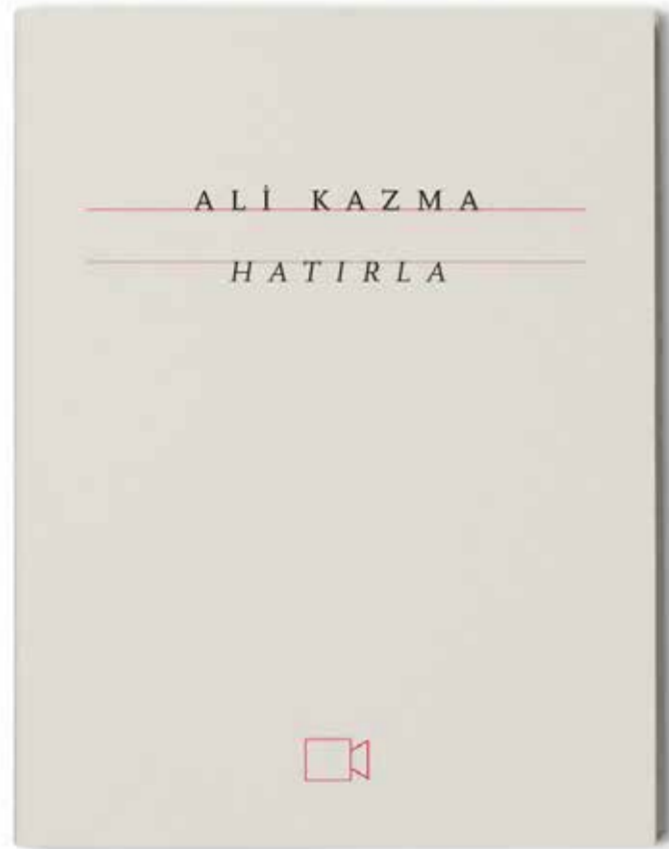

Zaman heykelleri

Ali Kazma, *Hatırla*, 2020, Umur Yayınları

Yazı: Murat Alat

Ali Kazma'nın 2014-2020 yılları arasında düzenli olarak aldığı teknik ve kavramsal notların derlenmesinden oluşan kitabı *Hatırla* Barbara Polla'nın önsözü Nazım Dikbaş'ın İngilizceden Türkçeye çevirisi ve Ayşe Bozkurt'un tasarımıyla yayımlandı. Umur Yayınları'dan çıkan kitabı değerlendirdik

Her gün, çekimden önce
lens ve kamerayı özenle temizle.

Yavaşla.

30

31

Nesnelerle dayanışma kur;
özellikle küçük, gizli,
köşelerde kalmış nesnelere.
Onlar senin suç ortakların.

Boş manzaraları çekerken
ufuktaki arabayı, dağdaki
kampçıyı, gökyüzündeki
uçan gözden kaçırma.

Vizörde zor seçilseler de,
büyük ekrana yansıtıldığında
görüneceklerdir.

54

55

Ali Kazma sanatçı olduğu kadar bir zanaatkâr. Malzemesini büyük bir ustalıkla, bir zanaatkâr hüneri ve inceliğiyle işliyor. Ürettiği filmler, filmin hammaddesi olan hareket ve ışığın bir arada yoğrulduğu zaman heykelleri. Ne var ki bu hammaddeler dünyada saf halde bulunmuyor, hepsi başka başka üretim süreçleri içinde tezahür ediyor, çeşitli zaman kipleri oluşturuyor. Ali Kazma, dünyayı dünyamız yapan bu üretim süreçlerine katılıyor, onların içindeki düzeni, ritmi açığa çıkarıyor. Bunu yapmak için de kendi bedenini, ruhunu konu edindiği üretim süreçlerine teslim ediyor ve yine de öznelliğini her seferinde korumayı beceriyor, dünyanın içinde soğurulmuyor. Konuları ve hatta dilleri her ne kadar birbirinden farklı olsa da Ali Kazma'nın her bir filmi sanatçının varoluşunun izini taşıyor. Herhangi birine kısacık bir süre bile baksanız izlediğiniz şeyin kimin elinden çıktığını kolaylıkla anlıyorsunuz.

Bugüne kadar Ali Kazma'nın çalışmalarındaki şahsi izleri sadece filmleri üzerinden okuyabiliyorduk. *Hatırla* adlı kısa notlardan oluşan kitap ile sanatçı bakışını kendi üzerine çeviriyor ve bu defa üretim sürecine ritmini veren ilkeleri, düşünceleri ve teknikleri paylaşıyor. Bu notlar Ali Kazma'nın yaratım sürecinde kaybolmamak için yazdığı ve çekimlerden önce tekrar tekrar dönüp baktığı nişan taşları. Bir röportajında sanatçı çalışmaya başlamadan önce kaygılandığını, bu notları da kaygılarına derman olsun diye almaya başladığını söylüyor. Bu kaygı üzerine düşünmek verimli olabilir. Benim yorumum, Ali Kazma'nın konu edindiği, karşılaşmaya hazırlandığı olayların, kendi içlerindeki yoğunluklarının, bir kara delik gibi, çekimine kapılanı soğuran yapılarının kaygıya mahal verdiği. Notlarından öğrendiğimiz kadarıyla Kazma, dünya ile karşılaş-

masını mümkün olduğu kadar yalınlaştırmaya çalışırken akışın içinde kaybolmamak için de bazı ilkeler geliştirmiş. *Hatırla*'da yer alan notlar insan anlayışının yetersiz kaldığı, maddi ve manevi türlü güçlerin iş başında olduğu, varlığın imal edildiği böylesi olaylar karşısında kaybolmamak için bir kılavuz gibi işliyor.

Ali Kazma'nın üretiminin pek çok veçhesi olduğu gibi *Hatırla*'daki notlar da poetikten tekniğe çeşitli yapılara sahip, değişik işlevleri var. Yeri geldiğinde anlam yaratmak, dünyaya nüfuz etmek gibi ele gelmeyen bir amaca hizmet etseler de yeri geldiğinde gayet somut olarak sanatçının yüzlerce saate varan kayıtlarından kısa videolar çıkarmak ya da zorlu koşullarda kayıt yapmak gibi çetin süreçlerin üstesinden gelmesine yardımcı oluyor. "Her gün, çekimden önce lens ve kamerayı temizle" gibi son derece pratik, teknik bir not filmlerin kusursuz bir makine gibi işlemesine giden yolda önemli bir öge olurken; "Nesnelerle dayanışma kur; özellikle küçük, gizli, köşelerde kalmış nesnelere. Onlar senin suç ortakların." notu sanatçının işlerinin metafizik tarafını belirliyor.

Hatırla Ali Kazma'nın poetikası. Akış halinde geçip giden bir dünyadaki tekrarları, dalgalanmaları, ritmi ortaya çıkarmaya çalışan bir sanatçının kendi varoluşunu ortaya koyduğu mütevazı bir metin. Barındırdığı notlar her ne kadar üretim sürecine yol göstermek için yazılmış olsalar da uzaktan temaşa ederek değil dünya ile defaatla hemhâl olarak, deneyimin içinden çekip çıkarılarak kelimelere dökülmüş. *Hatırla*, dünya ile karşılaşmalardan geride kalan izlerin derlendiği çok amaçlı bir hesap defteri. Ali Kazma'nın işlerine nüfuz etmek isteyenlere yoldaş olabileceği gibi, herhangi bir alanda üretmek isteyenlere için de damıtılmış bir kaynak niteliğinde. 🌿